

POSTANOWIENIE

Dnia 26 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **Ł. S.**,
uniewinnionego od zarzutu popełnienia czynu zakwalifikowanego z art. 178a § 1 k.k.,
na posiedzeniu bez udziału stron (art. 539e § 1 k.p.k.),
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 26 kwietnia 2024 r.,
skargi obrońcy na wyrok sądu odwoławczego - Sądu Okręgowego w Słupsku
z dnia 21 grudnia 2023 r., sygn. VI Ka 385/23,
uchylający w części wyrok Sądu Rejonowego w Słupsku
z dnia 20 lipca 2023 r., sygn. II K 218/23, i w tym zakresie
przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania
na podstawie art. 539e § 2 *in principio* k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

- 1. skargę oddalić;**
- 2. obciążyć oskarżonego Ł. S. kosztami sądowymi postępowania skargowego.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 20 lipca 2023 r., sygn. II K 218/23, Ł. S. został uniewinniony od zarzutu popełnienia czynu z art. 178a § 1 k.k. polegającego na tym, że w dniu 14 stycznia 2023 r. w miejscowości U. na ul. [...] na drodze publicznej w ruchu lądowym, prowadził pojazd mechaniczny w postaci samochodu osobowego marki A. o nr rej. [...] będąc pod wpływem substancji psychotropowych w postaci metamfetaminy w

stężeniu wynoszącym co najmniej 510 ng/ml oraz amfetaminy w stężeniu wynoszącym co najmniej 74 ng/ml (*pkt 2*). Ponadto sąd uznał oskarżonego Ł. S. za winnego popełnienia czynu z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (*pkt 1*) oraz orzekł wobec niego świadczenie pieniężne (art. 70 ust. 4a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii) (*pkt 3*), przepadek dowodów rzeczowych (art. 70 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, art. 44 § 2 k.k.) (*pkt 4 i 5*), a także rozstrzygnął w przedmiocie kosztów postępowania (*pkt 6*).

Rozstrzygnięcie to zostało poddane kontroli odwoławczej na skutek apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego, którzy zaskarżył wyrok sądu pierwszej instancji w części dotyczącej uniewinnienia oskarżonego od zarzutu popełnienia czynu z art. 178a § 1 k.k. — na niekorzyść oskarżonego Ł. S..

Po rozpoznaniu apelacji Sąd Okręgowy w Słupsku wyrokiem z dnia 21 grudnia 2023 r., sygn. VI Ka 385/23, uchylił zaskarżony wyrok sądu *a quo* w zakresie rozstrzygnięcia z punktu 2 i sprawę Ł. S. w zakresie czynu z art. 178a § 1 k.k. zarzucanego mu w punkcie II przekazał Sądowi Rejonowemu w Słupsku do ponownego rozpoznania.

W skardze na wyrok sądu odwoławczego obrońca Ł. S. zarzuca obecnie orzeczeniu sądu *ad quem*, na podstawie art. 539a § 3 k.p.k. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na jego treść, tj. art. 437 § 2 k.p.k. polegające na uchyleniu wyroku sądu pierwszej instancji – Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 20 lipca 2023 r., sygn. akt II K 218/23 w zakresie czynu zarzucanego oskarżonemu w pkt II tego wyroku i przekazaniu go Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, powołując się na wystąpienie przesłanek wskazanych w art. 454 § 1 k.p.k., podczas gdy zaistnienia tej przesłanki Sąd Okręgowy w ogóle nie wykazał, ponieważ w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia w zasadzie nie podał czym kierował się, wydając przedmiotowy wyrok, nie uzasadnił dlaczego zarzuty i wnioski apelacji oskarżyciela publicznego uznał za zasadne, nie zawarł zapytrań prawnych i wskazań co do dalszego postępowania dla sądu pierwszej instancji, któremu sprawę przekazano do ponownego rozpoznania oraz nie przeprowadził kontroli odwoławczej obejmującej ocenę prawidłowości wydania wyroku uniewinniającego pod kątem względnych przyczyn odwoławczych z art. 438 k.p.k., tym samym Sąd Okręgowy nie wykazał w czym dostrzegł podstawy do wydania wyroku skazującego, uzasadniających następnie wydanie orzeczenia kasatoryjnego w oparciu o przepis art. 437 § 2 k.p.k.

W konkluzji autor skargi na wyrok sądu odwoławczego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Słupsku do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez obrońcę oskarżonego Ł. S. skarga na wyrok sądu odwoławczego okazała się oczywiście bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu.

Skargę na wyrok sądu odwoławczego można wnieść wyłącznie z powodu naruszenia przez wyrok sądu odwoławczego (którym uchylono wyrok sądu pierwszej instancji i przekazano sprawę do ponownego rozpoznania) art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w przepisie art. 439 § 1 k.p.k. (art. 539a § 3 k.p.k.). Skarga kierowana przeciwko wyrokowi odwoławczemu o charakterze kasatoryjnym nie może być zatem traktowana — co należy silnie zaakcentować już w tym miejscu — jako surogat zwyczajnego środka odwoławczego czy stanowić wehikułu procesowego wykorzystywanego jako platforma dla podnoszenia innych zarzutów, niż nawiązujące do naruszenia przepisów wskazanych w art. 539a § 3 k.p.k. Nie służy ona bowiem ponownej weryfikacji zarzutów wyartykułowanych w zwyczajnym środku odwoławczym czy sanowaniu innych uchybień, których ewentualnie dopuścił się sąd odwoławczy. Jak trafnie podnosi się w orzecznictwie „Sąd Najwyższy, jako organ procesowy powołany - w myśl przepisów rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego - do rozpoznawania skargi na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego, nie jest organem uprawnionym do dokonywania własnej oceny, ani zasadności zarzutów podnoszonych w apelacjach stron do których odnosi się ten zaskarżony wyrok, ani też do przeprowadzania analizy poprawności argumentacji zaprezentowanej w związku z tymi zarzutami przez sąd odwoławczy” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2020 r. sygn. V KS 19/20, SIP «Lex» nr 3127136). W innym judykacie uznano, że cyt.: „postępowanie w trybie skargi na wyrok sądu odwoławczego nie służy do dublowania przeprowadzonej już w sprawie kontroli odwoławczej. Przedmiotem kontroli w tym postępowaniu jest tylko stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2019 r. sygn. II KS 8/19, SIP «Lex» nr 2683385).

Przesłanki, których zmaterializowanie się obliguje sąd odwoławczy do wydania orzeczenia kasatoryjnego i przekazania sprawy do rozpoznania sądowi pierwszej instancji zostały określone w treści art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. Ustawa postępowania karnego wymienia wśród nich wystąpienie którejkolwiek z bezwzględnych przyczyn odwoławczych wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., niezbędność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego oraz konieczność procedowania przez sąd odwoławczy w sposób zgodny z dyspozycją reguły *ne peius*, która ogranicza procesową dopuszczalność wydania przez sąd *ad quem* orzeczenia skazującego w układzie procesowym, w którym sąd pierwszej instancji uniewinnił oskarżonego.

W ramach kontroli prowadzonej przez najwyższą instancję sądową w postępowaniu zainicjowanym skargą na wyrok sądu odwoławczego badane jest orzeczenie kasatoryjne objęte skargą na wyrok sądu odwoławczego (art. 539a § 1 k.p.k.), które poddawane jest weryfikacji *w y ł ą c z n i e* poprzez pryzmat uchybień wskazanych w przepisie art. 539a § 3 k.p.k. i dokonanie analizy, czy mimo tego że warunki te się nie zmaterializowały i w konsekwencji brak było podstaw do orzekania kasatoryjnego, to sąd *ad quem* wadliwie wydał tego typu orzeczenie. Poddając analizie zaskarżone orzeczenie sądu odwoławczego z tej perspektywy Sąd Najwyższy nie przeprowadza jednak kontroli o charakterze apelacyjnym, to jest nie bada ponownie zasadności sformułowanych w zwyczajnym środku odwoławczym zarzutów ani nie kontroluje orzeczenia sądu drugiej instancji pod kątem istnienia ewentualnych innych uchybień procesowych o charakterze apelacyjnym, lecz weryfikuje, czy w istocie doszło do zmaterializowania się — oraz wyartykułowania tego przez sąd przeprowadzający kontrolę apelacyjną — przesłanek prawnych uzasadniających wydanie orzeczenia kasatoryjnego taksatywnie wymienionych w treści przepisu art. 539a § 3 k.p.k.

Chodzi zatem o dokonanie weryfikacji, czy sąd odwoławczy nie tylko w formalnie, ale także w sposób *m e r y t o r y c z n i e* uzasadniony wydał orzeczenie kasatoryjne i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania sądowi *meriti*. W niniejszej sprawie tak było. Nie chodzi tu tylko o to, że sąd ten w sposób wyraźny inwokując jedną ze wskazanych w art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. przesłanek wydania orzeczenia kasatoryjnego (niedopuszczalność wydania orzeczenia skazującego przez sąd odwoławczy w układzie, w którym oskarżony został przez sąd orzekający *in merito* uniewinniony), lecz o to, że w pisemnych motywach zaskarżonego obecnie skargą na wyrok sądu odwoławczego wyroku sądu drugiej instancji w sposób detaliczny przedstawiono argumenty, które w efekcie doprowadziły ten sąd do uznania, że cyt.: „zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, bez konieczności jego uzupełniania w sposób wskazany w apelacji jednoznacznie wskazuje, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu przestępstwa z art. 178a § 1 k.k.” (sekcja 3.1 uzasadnienia formularzowego wyroku sądu odwoławczego, s. 3).

Sąd Okręgowy w Słupsku dokonał wszak odmiennej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów osobowych i — eksplikując swoje stanowisko w sposób zgodny z wymogami kodeksowych dyrektyw swobodnej oceny dowodów — doszedł do innego stanowiska odnośnie odpowiedzialności karnej oskarżonego. Zaprezentowana przez sąd *ad quem* w uzasadnieniu wyroku z dnia 21 grudnia 2023 r. kompleksowa ocena wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań świadków W. K., W. G. i M. P. upoważniała ten organ do finalnego uznania, że Ł. S. jest winny zarzucanego mu czynu opisanego w pkt. II części wstępnej wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 20 lipca 2023 r. Na szczególne wyeksponowanie w tym kontekście zasługuje ocena zeznań funkcjonariuszy Policji. W tym zakresie sąd odwoławczy — inaczej niż sąd orzekający *in merito* — przydał tym relacjom procesowym walor wiarygodności, wskazując na to, że brak jest jakiejkolwiek podstawy ku temu, by uznać, iż świadkowie ci mieli interes w tym, by bezpodstawnie obciążać Ł. S.. Jednocześnie w sposób odpowiadający zasadzie skodyfikowanej w art. 7 k.p.k. sąd odwoławczy wskazał, dlaczego odmówił dania wiary depozycjom oskarżonego i świadka M.P., wskazując na powody uznania, że zaprezentowana wersja o zatrzymaniu się w zatoczce miast bezpośredniego wjechania samochodem na myjnię jest niewiarygodna w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego. Mając powyższe na uwadze należało uznać, brak jest podstawy od kwestionowania stanowiska organu drugiej instancji, zważywszy, że sąd odwoławczy nowej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów osobowych dokonał w sposób wszechstronny i respektujący zasadę swobodnej oceny dowodów, uznał że w sprawie nie rysują się wątpliwości o których mowa w art. 5 § 2 k.p.k. i na tej podstawie przyjął, że oskarżony dopuścił się czynu opisanego w pkt. II części wstępnej wyroku z dnia 20 lipca 2023 r., sygn. II K 218/23. W tej sytuacji nie pozostawało mu nic innego jak tylko wydać orzeczenie kasatoryjne i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. Na marginesie można tylko wskazać na to, że powołanie się przez Sąd Okręgowy w Słupsku w sekcji 5.3.2. uzasadnienia formularzowego (*Zapłaty prawa i wskazania co do dalszego postępowania*, s. 7) na konieczność ponownego przeprowadzenia przewodu sądowego w całości w świetle pozostałych rozważań zaprezentowanych w uzasadnieniu zaskarżonego zdaje się być zwykłą omyłką. Z pisemnych motywów wyroku, przede wszystkim zaś z rozważań odnoszących się do oceny dowodów zaprezentowanych w sekcji 5.3.1. uzasadnienia formularzowego w sposób dobitny wynika, że powodem uchylecia wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 20 lipca 2023 r. i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania była wola skazania oskarżonego i procesowa niemożność wydania na etapie postępowania odwoławczego wyroku tego typu rozstrzygnięcia w określonej konfiguracji procesowej (art. 454 § 1 k.p.k.), nie zaś konieczność powtórzenia przewodu sądowego na nowo w całości. Nie oznacza to rzecz jasna, iżby sąd pierwszej instancji był w tym zakresie związany jakimś ograniczeniem dowodowym w ponownym postępowaniu i nie mógł przeprowadzić dowodów które uzna za nieodzowne do prawidłowego orzekania w przedmiocie zarzutu określonego w pkt. II części wstępnej wyroku z dnia 20 lipca 2023 r.

Nawiasowo tylko należało się odnieść do sygnalizowanej w zarzucie skargi na wyrok sądu odwoławczego okoliczności polegającej na tym, że sąd ten — zdaniem obrońcy Ł. S. — „nie uzasadnił dlaczego zarzuty i wnioski apelacji oskarżyciela publicznego uznał za zasadne”. W tym zakresie wypada zgodzić się z autorem skargi na wyrok sądu odwoławczego: rzeczywiście zarzuty apelacyjne było skierowane przede wszystkim na wskazanie zaniechanej i niewyczerpanej — zdaniem autora apelacji — inicjatywy dowodowej sądu *a quo* i do tych kwestii sąd odwoławczy się

nie odnosił szerzej. Rzecz jednak w tym, że instancja odwoławcza uznała, że odmienna ocena zgromadzonego przez sąd pierwszej instancji materiału dowodowego jest wystarczająca dla uznania sprawstwa oskarżonego w zakresie czynu opisanego w pkt. II części wstępnej wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku z dnia 20 lipca 2023 r., zaś w apelacji wskazano na to, że sięgnięcie po mechanizm procesowy z art. 5 § 2 k.p.k. możliwe jest dopiero po dokonaniu oceny dowodów w sposób respektujący art. 7 k.p.k. i zasadę swobodnej oceny dowodów. Sąd odwoławczy dokonał rewaluacji zgromadzonych dowodów i dało to asumpt do przyjęcia, że w związku z ponownie przeprowadzoną oceną dowodów nie rysują się niedające się usunąć wątpliwości co do sprawstwa oskarżonego w zakresie zarzutu popełnienia czynu zarzuconego w pkt. II części wstępnej wyroku sąd pierwszej instancji.

Trzeba przypomnieć, że instytucja skargi na wyrok sądu odwoławczego nie została zaś zaprojektowana przez ustawodawcę z myślą o kompleksowej weryfikacji sposobu rozpoznania zarzutów apelacyjnych i ocenie przeprowadzonego postępowania odwoławczego (kontroli postępowania apelacyjnego), lecz jako narzędzie przeznaczone do z natury rzeczy punktowego badania, czy zaistniały m. in. warunki do wydania przez sąd *ad quem* orzeczenia kasatoryjnego określone w art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. W tej sprawie warunki te się zmaterializowały, co *in concreto* uzasadniało uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Skargę na wyrok sądu odwoławczego-Sądu Okręgowego w Słupsku wniesioną przez obrońcę Ł. S. należało więc w konsekwencji oddalić, zaś kosztami postępowania nadzwyczajnozaskarżeniowego związanymi z postępowaniem zainicjowanym skargą obciążyć oskarżonego.

[SOP]

[a!]